

Tønnes M. Andenæs til minne

Úr Noregi hava vit um Mortan Nolsøe fingið niðanfyrirstandandi minningargrein, sum Kristian Ottosen, stjóri í »Studentsamskipnaden í Oslo« hevur skrivað um kenda arbeiðarpolitikkaran Tønnes Andenæs, ið eisini var ein av mestastu vinunum, Føroyar hava átt.

Okkara víðurskiftum hevði hann sera stóran áhuga fyri, og átti hann nógvar vinir her. Vit vita, at fyrrverandi lögmaður P.M. Dam og hann komu at kennast væl, og sýndi hann sum lesarar av Sosialinum vita, stóran áhuga fyri lívsfrælsis-hugsjónum P.M.Dams.

Sjálvur juristur var hann ein av teimum fyrstu at víðurkenna, at í mongum føri var hin juridiska lýsingin av »suverenum státi« ikki einstýðandi við, at frælsi í slíkum státi var eins stórt og okkara, sum livdu í samvinnu við annað land.

Vit minnst frá brotum úr brævaskifti millum Andenæs og P.M. Dam, at Andenæs bar fram dømi um fyrrverandi hjá-lond, sum formelt »fræls« ikki áttu lívsfrælsi føroyinga.

Med Tønnes Madsson Andenæs er en ener i norsk samfunnsliv gått bort. Han ble bare 51 år — og hadde alt et stort livsverk bak seg. Og store og mangfoldige var de arbeidsoppgavene som lå foran ham.

Med sin engasjerte og engasjerende natur var han alltid å finne i fremste rekke. Alt som gymnasiast ble han stilt overfor store utfordringer. Han hadde en betydelig innsats i motstandsbevegelsen bak seg da han måtte flykte fra landet. I Canada ble han utdannet til flyver og tjenestegjorde i flyvåpenet til krigens slutt.

I det kaotiske etterkrigs-Europa engasjerte han seg sterkt i arbeidet for og blant ungdommen i flyktningeleirene. Han var en hel flyktningekomité alene. Med en aldeles utrolig energi fikk han ordnet med oppholdstillatelse og utdannelsesmuligheter her i landet for mange unge mennesker hvis eneste alternativ var en trist tilværelse i en flyktningeleir.

Det ble tidlig klart at det bodde en betydelig skaperevne — og skaperglede — i Tønnes Andenæs. Allerede før han var ferdig med sin juridikum fikk han av styret for Studentsamskipnaden i Oslo i oppdrag å organisere arbeidet med å produsere og distribuere lærebøker for ungdom i utdanning, og da først og fremst slike lærebøker som

ikke kunne utgis på kommersiell basis. Resultatet ble Universitetsforlaget. Universitetsforlaget er først og fremst Tønnes Andenæs's verk. Det ble til under de vanskeligste tenkelige forhold. I dag har Universitetsforlaget sin naturlige plass i norsk samfunns- og kulturliv.

Det var mange som kalte på Tønnes Andenæs når oppgaver skulle løses. Da norske myndigheter vedtok å delta i utbyggingen av et undervisningssenter i Kampala, Uganda, falt det naturlig å be Tønnes Andenæs om å delta i dette arbeidet.

I midten av 1960-årene kom han aktivt med i det politiske liv. Han hadde en forholdsvis kort periode bak seg som medlem av herredsstyret i Bærum da daværende kirke- og undervisningsminister Helge Sivertsen ba ham om å ta over som statssekretær i hans departement.

I 1969 ble han innvalgt i Stortinget. I sin første periode tjenestegjorde han i Samferdsels-

komiteen og var nå i sin andre stortingsperiode et engasjert medlem av Administrasjonskomiteen.

Hans virkefelt var stort. Ofte gikk han egne veier — men alltid med viljen til å finne en positiv løsning på de sakene han arbeidet med.

Han var i usedvanlig grad opptatt av skandinavisk og nordisk samarbeid. Av nåværende politikere var han kanskje den beste kjenner av islandske og færøyske forhold. Han kjente alle og alle kjente ham. Nettopp for hans mange islandske og færøyske venner vil hans brå bortgang være et smertelig tap.

Som venn og kollega var han uforlignelig. Det helt sentrale i hans daglige liv og gjerning var likvel hans familie. Hans slekts- og familiefølelse var usedvanlig sterk. Sammen med sin kone Henny og deres tre barn gjorde han hjemmet i Hagaliveien til et naturlig samlingssted for venner og kjente.

Mange varme tanker går i disse dager til dette hjem, som i likhet med mange andre norske hjem er blitt så hardt rammet.

Med Tønnes Madsson Andenæs er et varmt og stort menneske gått bort.

Oslo, 23. februar 1975

Kr. Ottosen

stubbar úttaneftir

Kissinger í Miðeystri

Amerikanski uttanríkisráðharrin, Henry Kissinger, kom sunnudagin til høvuðsstaðin í Sýria, Damaskus, at hava tingingar við Al Assád, forseta. Kissinger kom úr Egyptalandi, har hann hevði havt fyrsta umfar av nýggju samráðingunum við Anwar Sadat, forseta, um eina nýggja avtalu um sundurskiljing av herliðunum.

Kissinger steðgaði heilt stutt í sýrialenska høvuðsstaðnum, og fór haðani til Jerusalems.

Sovjettiska pressan skrivaði sunnudagin, at tað bjartskygni, sum er komið til orða í vesturlendsku pressuni upp undir hesa vitjanina hjá Kissinger í Miðeystri, er beinleiðis propaganda. Sovjettiska pressan sigur, at ætlan Kissingers at fáa ein frið í lag í Miðeystri, als ikki fer at hava frið við sær.

taka upp samband við Sianouk, men Kissinger vrakaði hetta, tí tann hernaðarlíga stóðan í Kambodja var vánalig, og USA kom sostatt at samráðast á einum veikum grundarlagi.

Flyta út úttan mun til úrslitið

Íslendski forsætisráðharrin, Geir Hallgrímson, sigur, at Ísland longu í ár fer at viðka

Geir Hallgrímson.

fiskimark sitt til í minsta lagi 200 fjórðingar. Hetta verður gjørt úttan mun til úrslitið av havrættarstevnunini, sigur forsætisráðharrin.

Friðarligt í Setohal

Tað var friðarligt í portugisiska havnabýnum Setohal sunnudagin, har ein 16 ára gamal drongur leygardagin lat liv og í minsta lagi 23 onnur fólk finga skaða undir samanbrestum millum politið og vinstrasinnaðar mótmælismenn. Leygarkveldið vóru samanbrestir aftur, tá vinstrasinnaðir mótmælismenn í 18 tímar hersettu ein part av býnum sum mótmæli móti politinum.

Partisantiltøkini fleiri

Rhodesiski herstjórin sigur, at partisantiltøkini eru vaksin í tali síðani farið varð undir at fáa ein linna í víðurskiftini í fjør.

Síðani fyrst í janúar hevur yvirgangsvirksemið verið munandi størri enn fyrr. M.a. verða bumbur lagdar og morð verða framd, sigur herstjórin. Hann sigur, at rhodesisku stjórnarherliðini hava steðgað tiltøkum sínum fyri at vísa góða vilja sín til at fáa frið í landinum.

Kissinger steðgaði friðarroynd

New York Times skrivar, at ein roynd at fáa frið í lag í Kambodja gjøgnum amerik-anararnar varð steðgað av Henry Kissinger uttanríkisráðharra. Blaðið sigur, at amerikanski sendiharrin í Phnom Penh skjeyt upp at

77. brúdleypsdagurin

Bretsku hjúnini Bill og Flo Andrews hava við 77. brúdleypsdegnum sett landsmet í Bretlandi. Hin 99 ára gamli Bill og kona hansara, sum er sjev ár yngri, hava 11 vaksin børn, 14 barnabørn og 11 langabba- og ommubørn.

Ráðharraskrivari avdúkar

Finska stjórnin setti skeivt, tá hon í 1970 aftraði seg við at skriva undir Nordek-sáttmálan. Skeiva metingin kom fyrst og fremst av, at forsætisráðharrin, Mauno Kaivisto og uttanríkisráðharrin, Athi Karjalainen, vóru ikki sam-sintir.

Tað er ein fyrrverandi ráðharraskrivari, sum sigur hetta í einum bóklíngi, ið hevur vakt miklan ans í Finlandi.

Hann skrivar, at áhugin hjá Koivisto fyri Nordek-áttmálan varð mótarbeiddur av Karjalainen. Tað bar til at gera hetta, tí finski forsætisráðharrin hevði nóg minni vald á uttanríkispolitikkinum enn forsætisráðharrarnir í hinum norðurlöndum.

Ráðharraskrivarin sigur, at grundin til, at finlendingar søgdu nei til Nordek, kom ikki av ótta fyri, at hetta var vegurin inn í Felagsmarknaðin.

Lýsið í sosialinum